

Heippa lapset!

Tunnettekos te jo minut, Tiukun?

Minä taidan jo tuntea ainakin osan teistä. Mutta en ihan kaikkia! Ketäs siellä oikein onkaan?

No, minä olen Tiuku, ja minä kirjoittelen teille tällä viikolla kirjeitä, koska on vuoden tärkein viikko, Lapsen oikeuksien viikko! Minä asun Hupsis-metsässä kavereideni kanssa, ja sinä saat tällä viikolla tutustua meihin kaikkiin.

Tiedätkös sinä, mitä tarkoittaa se, että lapsella on oikeus kuulua?

Se tarkoittaa kahta asiaa. Ensinnäkin, että kaikki saavat kuulua johonkin porukkaan tai yhteiskuntaan, eikä ketään saa jättää ulkopuolelle. Yhteiskunta tarkoittaa ihmisiä tai eläimiä, jotka elävät yhdessä, yhteisesti sovittujen sääntöjen mukaan. Hupsis-metsä on meidän oma yhteiskunta, minun ja Fiken ja oravan ja kissan ja pöllön ja monien muiden kivojen eläinten.

Oikeus kuulua tarkoittaa myös sitä, että sinä saat kertoa ajatuksesi ja mielipiteesi ja muiden pitää niitä kuunnella. Myös aikuisten, tai oikeastaan erityisesti aikuisten. Me harjoitellaan yhdessä sitä tällä viikolla! Eikö olekin kivaa?

Terveisin

Tiuku

P.S.

Kun kerroin kavereille äsken, mitä kirjoittelin teille, Fike kysyi, mitä varten siinä yhteiskunnassa pitää olla sääntöjä. Se kun ei tykkää säännöistä ollenkaan. Pöllö vastasi, että yh-teis-kun-nas-sa on sääntöjä siksi, että kaikilla olisi hyvä olla, eikä vain joillakin. Minusta olisi kiva, että kaikilla olisi kivaa.

Keskustelutehtävä:

Jutelkaa Fiken kysymyksestä! Miksi sääntöjä pitää olla? Millaisia sääntöjä teidän ryhmässänne on? Mitä mieltä lapset ovat säännöistä ja muuttaisivatko he niitä jotenkin, jos voisivat? Millä tavoilla lapset voivat itse vaikuttaa siihen, millaisia sääntöjä teillä on?

Värityskuvat:

Tulostakaa Hupsis-metsän eläinten kuvia Lapsen oikeuksien sivustolta ja värittäkää niitä yhdessä. Samalla voitte jutella oikeudesta kuulua ja tulla kuulluksi. Millaisia mielipiteitä ja ajatuksia eläimillä voisi olla? Miten ne sanovat niitä toisilleen? Kuuntelevatko toiset? Miltä tuntuu, kun joku kunnolla kuuntelee?

Seuraa Tiukua!

Yksi lapsista on Tiuku ja leikkitila on Hupsis-metsä. Kaikkien Hupsis-metsäläisten on seurattava Tiukua sekä matkittava, mitä hän tekee. Jokainen leikkijä saa vuorollaan olla Tiuku. Tiuku voi esimerkiksi taputtaa käsiään, nostaa kädet päänsä päälle, kiertää esteitä, hyppiä jne.

Heippa lapset!

Tiedättekös, meillä oli äsken kokous!

Mukana olivat Fike, Jänis, Siili, Hevonen, Kirahvi, Pöllö, Kissa ja Hämppis. Niin ja minä!

Kokouksen aiheena oli se, istutetaanko Hupsis-metsään omena- vai kirsikkapuita.

Pöllö sanoi, että omenapuissa on tukevammat pesäoksat linnuille. Fike oli heti samaa mieltä ja nyökytteli koko vartalollaan. Fike on tosi hauskan näköinen, kun se nyökyttelee!

Kirahvi sanoi, että kirsikat maistuvat paremmalta, ja Fike nyökytteli taas. Minua nauratti.

Hevonen hirnahti eikä kukaan ymmärtänyt, mitä mieltä se oli.

Hämppis sanoi, että omenapuihin tulee paremmat seitit ja Kissa sanoi, että sille oli ihan sama, ei se koskisi omenoihin tai kirsikoihin kuitenkaan. Siili sanoi hiljaa ja ujosti, että se tykkäsi kirsikkapiirakasta. Minä sanoin, että minulla on muuten tosi hyvä kirsikkapiirakkearesepti.

Jänis ei sanonut mitään, mutta sen ilmeestä näki, että se ei ollut tyytyväinen. Minä annoin sille paperia ja se piirsi omenan. Hevonen hirnui taas ja söi Jäniksen piirtämän omenan.

Fike pyöri väkkäränä ympyrää eikä enää itsekään tiennyt, mitä ajatteli. Minä halasin sitä, että se rauhoittuisi.

Tiesitkö, että lapsen oikeuksiin kuuluu, että aikuisten pitää huomioida lasten mielipiteet heitä koskevissa asioissa? Joskus oma mielipide on vaikea sanoa ja silloin aikuisen pitää auttaa lasta. **Millaisia mielipiteitä sinulla on? Mikä auttaisi sinua sanomaan ne?**

Me Hupsis-metsäläiset päätettiin lopulta, että istutetaan sekä omena- että kirsikkapuita, ja tehdään se yhdessä ylihuomenna, kun on Lapsen oikeuksien päivä. Se oli tosi hyvä kokous!

Terveisin

Tiuku

Keskustelutehtävä

Jutelkaa yhdessä siitä, millä eri tavoilla oman mielipiteen voi saada sanotuksi (sanomalla, kuiskaamalla, piirtämällä, kirjoittamalla, leikin keinoin...). Ujostuttaako oman ajatuksen ääneen sanominen joskus? Miten ujostuksesta voi päästä yli? Miten muut voivat tukea lasta oman mielipiteen sanomisessa? Millaista tukea lapset toivoisivat aikuisilta tässä?

Kuunteluharjoitus

Asetutaan piiriin tai muulla tavoin toimivaan asetelmaan, jossa kaikilla on mukava asento ja kaikki näkevät toisensa. Jos haluatte, voitte ottaa rekvisiitaksi vaikkapa peittoja tai pehmoleluja, jotka nimetään turvapeitoiksi tai turvakamuiksi ja jotka asettavat kullekin lapselle oman turvallisen tilan. Tällä voi olla erityisen iso merkitys silloin, jos ryhmässä on ujoja, hiljaisia tai haavoittavia kokemuksia kokeneita lapsia.

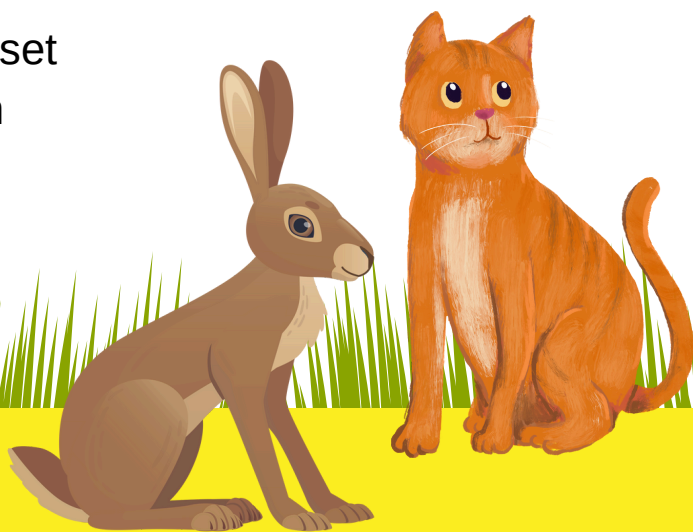
Jokainen lapsi saa vuorollaan kertoa jonkin mielipiteensä ihan mistä tahansa asiasta. Muiden pitää kuunnella ihan hiljaa ja kunnioittaa lapsen kertomisvuoroa. Sanokaa jokaisen puheenvuoron jälkeen yhteen ääneen: hyvä ajatus!

Puheenvuoron merkiksi voi ottaa minkä tahansa luokkatilasta löytyvän esineen, joka siirtyy lapselta toiselle. Jos lapsi ei halua puhua, hän saa valita olla hiljaa. Aikuinen voi kierroksen lopuksi tarkistaa, haluaako lapsi nyt käyttää puheenvuoroaan.

Aikuinen voi kirjoittaa ylös lasten ajatuksia esimerkiksi isolle paperille, joka on kaikkien näkyvillä. Lapset voivat lopuksi piirtää paperiin kuvituksia. Jos lasten on vaikeaa keskittyä pelkkään toisen kuunteluun, he voivat piirrellä paperiin jo harjoituksen aikana. Harjoituksen tavoitteena on tarjota jokaiselle lapselle kokemus siitä, että hänen ajatuksensa kiinnostavat muita, jolloin hän kokee olevansa osa yhteisöä.

Unelmien päivä

Suunnitelkaa lasten kanssa piirtäen, maalaten, askarrellen, rakentaen tai muovailen unelmien eskari- tai varhaiskasvatuspäivä, jossa lapsen oikeudet toteutuvat. Puhukaa samalla lapsen oikeuksista ja lasten omista ajatuksista niistä. Aikuiset voivat kirjoittaa lasten ajatukset ylös. Voitte toteuttaa unelmien päivän torstaina Lapsen oikeuksien päivänä tai muuna, erikseen sovittuna ajankohtana.

LAPSEN
OIKEUKSIEN
VIKKO

Heippa taas lapset!

Me Hupsis-metsässä ollaan valmisteltu jo huomista Lapsen oikeuksien päivän juhlaa! Minä olen leiponut kirsikkapiirakan ja omenapiirakan ja Jänis teki porkkanakakun.

Mutta sitten kävi niin, että Jäniksen porkkanakakun kuorrute katosi! Ensin se oli siinä kakun päällä ja kakku näytti kauniilta ja kiiltävältä – ja yhtäkkiä koko kuorrute oli poissa!

Minä ja Fike lupasimme toimia salapoliiseina ja selvittää, mitä oli tapahtunut.

Me huomasimme, että maassa oli tassun jälkiä. Me seurasimme niitä ja löysimme Kissan makaamassa kerällä laatikossa ruokalevolla. Se oli pessyt tassunsa puhtaiksi, mutta viiksissä sillä oli valkoista kuorrutetta!

Kissa tunnusti heti. Se oli nähnyt kakun, ja koska kuorrute on ihaninta, mitä se tietää, se oli nuollut sen kakun päältä yhtään ajattelematta. Fike sanoi Kissalle, että se oli tehnyt tuhmasti ja Kissa oli hämmästynyt. Ei se ollut ajatellut, että ketään haittaisi, jos se söisi kuorrutteen jo nyt.

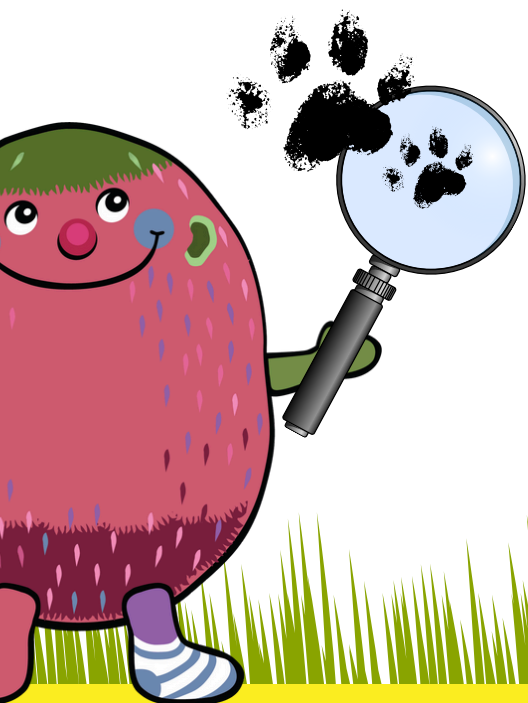
Me sovimme, että se tulisi mukaan Jäniksen luokse leipomaan uuden kakun. Kissa pyysi anteeksi ja Jänis kertoi, että sille oli tullut paha mieli, mutta anteeksipyyntö tuntui kivalta.

On tosi tärkeää, että huomioidaan toisten tunteet ja pyydetään anteeksi, jos pahoittaa toisen mielen, vaikka ei tarkoittaisikaan! Sekin on tärkeää, että kukaan ei omin päin ala syömään sellaisia herkkuja, jotka on tarkoitettu kaikille yhteisesti.

Mutta arvatkaas mitä? Jänis oli kiltti ja teki kuorrutetta tuplasti, että Kissa voi juhliassa syödä pelkästään sitä. Kissa kehräsi onnellisena ja lupasi odottaa huomiseen!

Terveisin

Tiuku

Keskustelutehtävä

Miksi anteeksi pyytäminen on niin tärkeää? Miltä tuntuu pyytää anteeksi? Entä miltä tuntuu, kun joku muu pyytää anteeksi sinulta? Pitääkö aikuistenkin pyytää anteeksi? Millaisissa tilanteissa tulee pyytää anteeksi?

Aikuinen voi kertoa, että anteeksi pyytäminen vahvistaa kaveruutta ja helpottaa kummankin osapuolen oloa. On tärkeää kertoa lapsille, että anteeksi pyytäminen ei tarkoita, että lapsi olisi huono tai epäonnistunut, ja että anteeksi pyytäminen voi tuntua monesti vaikealta ja sen voi tehdä omassa tahdissaan. Aikuinen voi antaa esimerkkejä siitä, millaisissa tilanteissa on hyvä pyytää anteeksi:

- kun on loukannut jotakuta tai pahoittanut jonkun mielen
- kun on rikkonut jotain tai kadottanut jonkun toisen omaisuutta
- kun on omasta mielestään toiminut kaveria kohtaan väärin

Hupsis-metsän eläimiä

Liikuntaharjoitus, joka kannattaa tehdä salissa tai muussa isossa tilassa, jos se on mahdollista. Lapset jaetaan ryhmiin, joissa kussakin on noin 5 lasta. Jokaiselle ryhmälle nimetään oma Hupsis-metsän eläin. Niitä voivat olla esimerkiksi pöllöt, jänikset, oravat, karhut, hevoset, siilit, kissat ja sammakot.

Jokaiselle lapselle kerrotaan, mikä eläin hän on, mutta ei, ketkä muut ovat sama eläin. Lasten tulee äännellä ja liikkua tilassa kuten hänelle nimetty eläin äänтелеe ja liikkuu. Ryhmäläisten tulisi etsiä omat ryhmäläisensä muiden ääniä kuuntelemalla ja toisia tarkkailemalla ja keräytyä yhteen ryhmäksi. Lopuksi ryhmät voivat taas lähteä liikkeelle ja halutessaan vaikka vaihtaa rooleja.

Salapoliisileikki pienemmille

Aikuinen sanoo ääneen asioita, joita löytyy huoneesta, jossa ollaan. Ne voivat olla helposti löydettäviä, kuten "kynä", "vetoketju", "varvas", "ponnari" tai "lamppu" tai vaikeammin löydettäviä tai jopa piilotettuja, kuten "klemmari", "kuva Tiukusta", "patsas" tai "ö-kirjain". Lapset liikkuvat luokassa hiipien etsimässä aikuisen sanomaa sanaa. Aina, kun oppilas löytää etsittävän asian, hän osoittaa sitä ja sanoo sen hiljaa ääneen. Kun aikuinen sanoo "Stop", etsintä loppuu ja kerrotaan seuraava etsittävä asia.

Salapoliisileikki isommille

Leikkijät istuvat piirissä. Johtaja istuu keskellä ja hänen tehtävänsä on keksiä ja kertoa asioita tuntemattomasta henkilöstä, joka oli menettänyt muistinsa. Tutkiessaan asiaa, poliisi löysi henkilön vaatteista esim. junalipun, pussin siemeniä, valokuvan, jne. Esineiden perusteella leikkijöiden on ratkaistava, millainen henkilö muistinsa menettänyt oli. Tehtävää voidaan ratkaista myös pienissä ryhmissä. Millaisia erilaisia päätelmiä keksitte? Kertokaa toisillenne, millaisia henkilökuvia muodostitte annettujen johtolankojen perusteella. (Lähde: Koulukino)

Hyvää Lapsen oikeuksien päivää!

Tänään juhlitaan teitä lapsia! Ihan vaan siksi, että olette niin mahtavia joka ikinen!
Kaikki erilaisia, mutta kaikki ihania.

Me Hupsis-metsäläisetkin olemme kaikki ihan erilaisia, mutta silti meillä on tosi kivaa yhdessä.

Tänään me järjestellään juhlia! Kirahvi ja Hevonen vastaavat koristeluista, koska ne yltävät korkeammalle kuin me muut. Pöllö lentelee ympäriinsä ja neuvoo kaikkia ja Jänis pomppii sinne tänne kuljettamassa tavaroita eri paikkoihin. Fike on puhaltanut jo neljäkymmentä ilmapalloa!

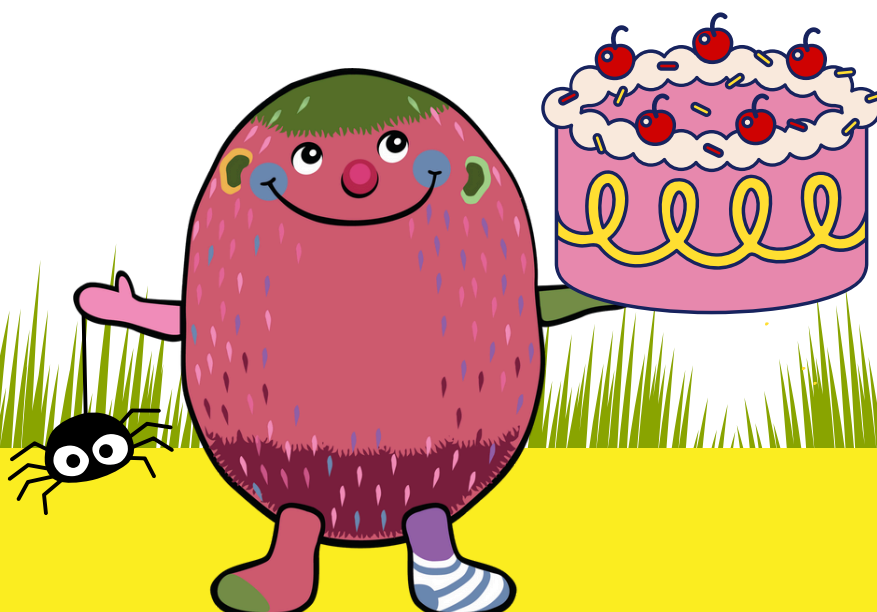
Ette arvaakaan, miten hienon ja kimaltavan juhlaseitin Hämppis on kutonut! Kissa sotki siihen häntänsä ja ne melkein ajautuivat riitaan Hämppiksen kanssa, mutta onneksi Pöllö huomasi ja tuli siihen sovitteluun. Se neuvoi, että Hämppiksen pitää tehdä seitti korkeammalle ja Kissan pitää vähän tarkemmin katsoa, mihin se tepastelee. Lopulta Kissa kysyi, voisiko se jotenkin auttaa Hämppistä, sitten kun se on ensin pessyt häntänsä.

Kissa on välillä vähän ajattelematon, mutta se on kuitenkin kiva kaveri ja osaa pyytää tosi hienosti anteeksi. Sitä paitsi sen häntä on tosi pitkä ja muhkea ja hieno.

Kohta me päästään syömään omenapiirakkaa ja kirsikkapiirakkaa ja porkkanakakkua ja kuorrutetta. Kaikki tykkäävät vähän eri jutuista ja siksi meillä on monenlaista tarjottavaa. Mistä kakusta sinä tykkäät?

Terveisin

Tiuku

Keskustelutehtävä

Jutelkaa yhdessä lapsen oikeuksista.

- Minkä takia niitä on olemassa?
- Miksi on tärkeää, että aikuiset huolehtivat lapsen oikeuksien toteutumisesta?

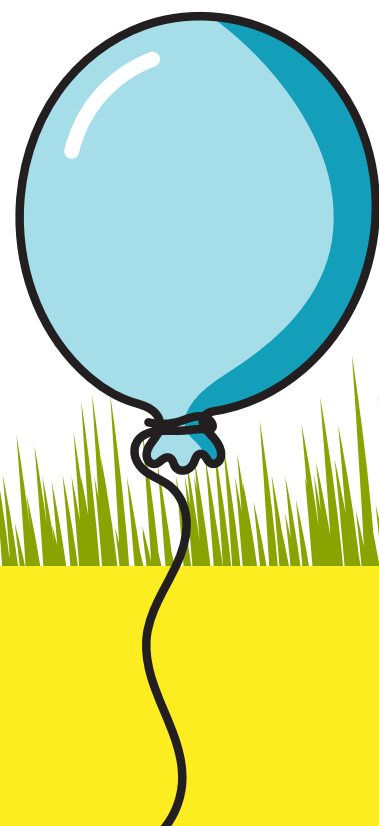
Aikuinen voi kertoa, että lapsen oikeudet ovat sääntöjä, joista aikuiset ovat yhdessä sopineet, jotta kaikilla lapsilla olisi hyvä olla, ja että kaikkien pitää noudattaa niitä. Lapsen oikeuksiin kuuluu muun muassa se, että lapsia pitää suojella ja kuunnella, että lapsen etu pitää ottaa huomioon ja että lapset saavat levätä ja leikkiä. Voitte hyödyntää koulumateriaaleista löytyvää diasettiä opettajille.

Lapsen oikeuksien juhla

Juhlitaan lapsen oikeuksien päivää! Suunnitelkaa ja toteuttakaa pienet juhlat yhdessä lasten kanssa ja antakaa lasten päättää mahdollisimman monista seikoista: juhlan ohjelmasta, pukeutumisesta, tarjoiluista. Aiempien vuosien tapaan voitte askarrella lapsen oikeuksien viirinauhan. Viirien toiselle puolelle lapsi voi piirtää oman kuvansa ja toiselle voidaan piirtää tai kirjoittaa lasten toiveita tai vaikka lapsen oikeuksia.

Kuunnelkaa myös Lapsen oikeuksien laulu ja laulakaa mukana. Lapsen oikeuksien laulun sanat, nuotit, laulu tallenteena sekä siihen liittyvä, lasten tekemä musiikkivideo tanssikoreografioineen löytyvät Lapsen oikeuksien viikon sivustolta.

Jos haluatte ja ehditte, voitte käydä yhdessä kävelyllä varhaiskasvatusyksikön lähiympäristössä. Kuinka monta Suomen lippua löydätte liehumassa lapsen oikeuksien kunniaksi? Matkan varrella voitte jutella vaikkapa siitä, mitä lapset aikovat kertoa kotona vanhemmilleen lapsen oikeuksista.

Tiukun mindfulness

Aikuinen lukee harjoituksen ääneen lapsille. Harjoitus auttaa keskittymään sekä omiin tunteuksiin että muihin ihmisiin.

- Ota hyvä asento. Voit istua tai maata.
- Valitse täältä huoneesta joku asia, jota katsot. Se voi olla mikä tahansa esine tai pinta tai mikä vaan.
- Kiinnitä huomiosi kokonaan valitsemaasi asiaan. Katso sitä ihan kuin näkisit sen ensimmäistä kertaa ja ajattele hiljaa sitä, älä sano ääneen huomioitasi. Miltä asia näyttää? Millainen pinta siinä on? Mitä värejä siinä on?
- Pidä edelleen katse samassa paikassa, mutta samaan aikaan kiinnitä huomiota siihen, mitä ääniä kuulet. Voit valita jonkin yksittäisen äänen tai huomioida kaikki ympärillä kuuluvat äänet. Kuuntele ääntä kuin kuulisit sen ensimmäistä kertaa. Mitä kuulet? Onko ääni tavallinen vai epätavallinen? Onko se voimakas vai hiljainen? Pysykö se vai vaihtelee se? Muista, älä sano mitään ääneen.
- Pidä edelleen katse samassa paikassa ja jatka äänien kuuntelua, mutta kiinnitä samalla huomiota oman kehosi tuntoaistimukseen. Tunnetko jossain kohtaa jotain? Mitä? Missä kohdassa? Tuntuuko se kivalta vai epämukavalta? Mieti tunteuksia hiljaa sanomatta niitä ääneen.

Jutelkaa lopuksi aikuisen johdolla siitä, miltä harjoitus tuntui.

Hei vielä kerran, lapset!

Toivottavasti teillä on ollut tosi kiva lapsen oikeuksien viikko!

Muistatteko vielä, mikä olikaan tämän viikon teema? Nii-in! **Lapsen oikeus kuulua!**

Se tarkoittaa sekä sitä, että te saatte olla osa jotain joukkoa eikä ketään saa jättää ulkopuolelle, että sitä, että teitä ja teidän ajatuksia pitää kuunnella.

Ihan jokainen voi vaikuttaa siihen, että kaikilla on kiva olla. Voi kuunnella toisia ja hakea mukaan, jos joku on vaikka ujo eikä uskalla tulla leikkiin, tai voi vaan olla hiljaa rauhassa vierellä, jos se tuntuu sille toiselle paremmalta.

Siili esimerkiksi on sellainen, jota alkaa hirmu helposti jännittää ja sitä pitää vähän rohkaista, että se uskaltaa jutella muiden kanssa. Se vetäytyy piikkipalleroksi, kun sitä pelottaa, ja siksi jotkut luulevat, että se on epäystävällinen, mutta oikeasti se on vaan ujo. Mutta silti se on tosi tärkeä Hupsis-metsäläinen!

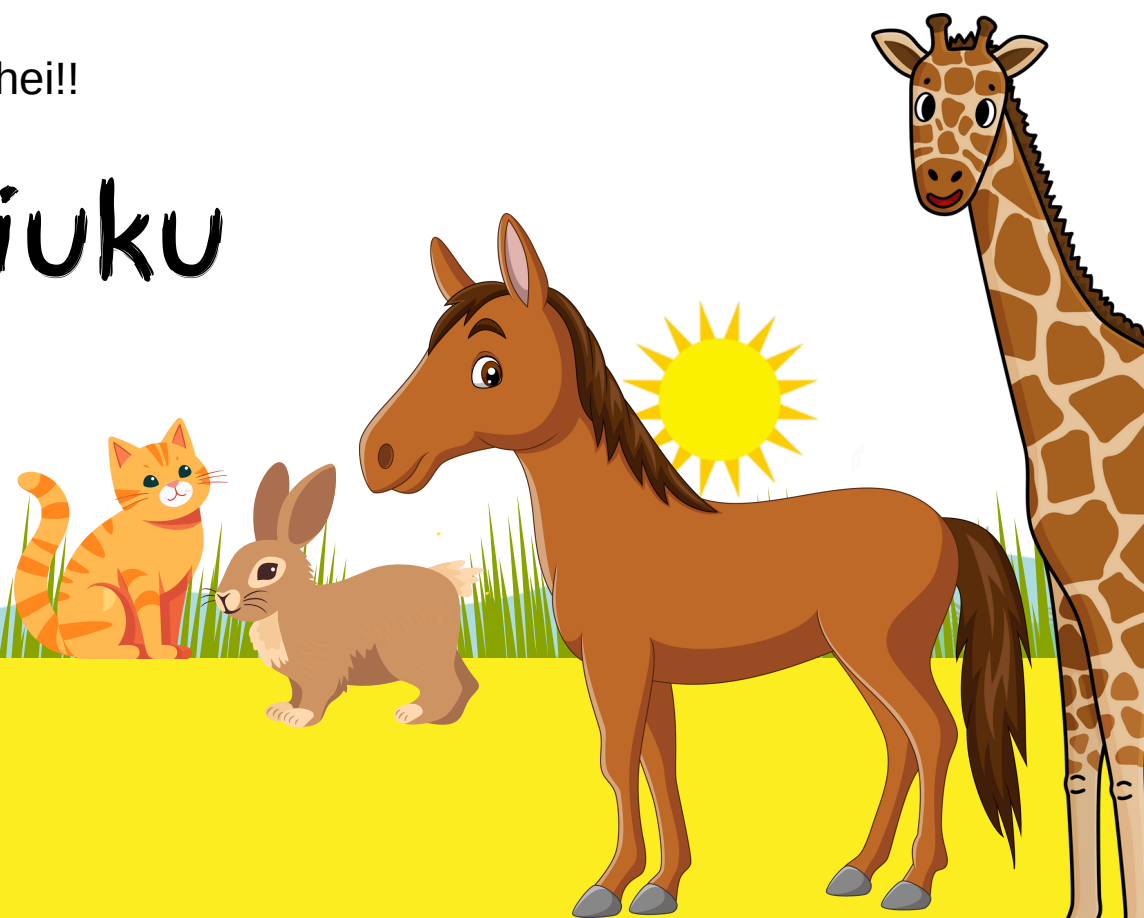
Jänis taas pomppii sinne ja tänne ja välillä tuntuu, ettei se kuuntele ketään, mutta kyllä se sitten kuuntelee, kun sitäkin kuunnellaan. Ja Kissa vasta onkin hassu tyyppi, se ei meinaa oikein muistaa, ettei se voi aina tehdä niin kuin itse tykkää, mutta se oppii koko ajan paremmin huomioimaan muitakin.

Kaikki ne ovat hyviä tyypejä ihan omalla tavallaan, niin kuin tekin! Lähetän teille ison ja pörröisen halauksen!

Nähdään ensi vuonna Lapsen oikeuksien viikolla!

Hei hei!!

Tiuku

keskustelutehtävä

Mitä olette oppineet lapsen oikeuksista tällä viikolla?

Mitä tarkoittaa se, että kuuluu joukkoon? Aikuinen voi kertoa, että ulkopuolisuuden tunteet ovat yleisiä kaikilla ihmisillä ja ne voivat tuntua tosi pahalta. Miten toisten ulkopuolisuuden tunteeseen voi vaikuttaa? Entä, jos itsellä on ulkopuolisuuden tunne? Mitä silloin kannattaa tehdä?

Entä mitä tarkoittaa se, että lapset saavat näkyä ja kuulua? Kenen tulee kuulla ja kuunnella lapsen omia ajatuksia ja mielipiteitä? Millä tavoin lapset voivat esittää niitä?

olen ihana -harjoitus

Jotta lapsi voi hyvin, hänen on tärkeää hyväksyä itsensä juuri sellaisena kuin on. Olen ihana -harjoitus edistää lapsen kykyä nähdä hyvä itsessään ja hyväksyä itsensä. Harjoitus voidaan toteuttaa luokkatilassa tai esimerkiksi lepohetken yhteydessä.

Harjoitus on julkaistu myös Lapsen oikeuksien viikon 2023 Tiukun kirjeessä.

Aikuinen ohjaa lapsia rauhallisella äänellään.

- Sulje silmäsi.
- Nosta toinen kätesi pääsi päälle ja lähde piirtämään sillä omia ääriviivojasi ensin toiselta puolelta ja sitten toiselta. Käy läpi pääsi, hartiasi, kätesi, kylkesi, jalkasi.
- Kiedo lopuksi kätesi ympärillesi halaukseen ja sano mielessäsi ”minä olen ihana”.
- Sulje silmäsi ja hengitä syvään.
- Nyt kuvittele, että olet Tiuku, Fike tai mikä tahansa valitsemasi Hupsis-metsän eläin.
- Piirrä jälleen oman ääriviivasi kädelläsi ensin toiselta puolen ja sitten toiselta.
- Mieti mielessäsi, kuinka sateenkaaren värinen, pehmeä turkkisi, punainen, pyöreä vatsasi, kaiken kirjavat höyhenesi tai suomusi kimaltelevat, leiskuvat tai hehkuvat, ja miten ihanalta ne tuntuvat käsiesi alla.
- Kiedo kätesi ympärillesi halaukseen ja sano mielessäsi ”minä olen ihana”.
- Sulje silmäsi ja hengitä syvään.

